ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛЕКТІВ У СХІДНИХ РЕГІОНАХ ПОЛЬЩІ

(Сур О. В., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Вусик Г. Л., кандатка філологічних наук, доцентка)
Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Актуальність пропонованого дослідження полягає в тому, що завжди народне мовлення є в епіцентрі уваги лінгвістів: воно зберігає інформацію про динаміку мови, засвідчує її природне функціонування, залишається джерелом і основою розвитку літературної мови.

Діалекти завжди слугували інформаційною базою для з'ясування історії мови, культури народу.

Польські діалекти, які існували впродовж тривалого часу, сьогодні стихійно і природно змінюються, під впливом соціальних, політичних, науково-технічних чинників

Мета: визначити особливості діалектів у східних регіонах Польщі.

Основний виклад матеріалу. У польському мовознавстві XXI ст. неодноразово ставилося питання: який діалект є в основі формування літературної польської мови. Ця дискусія так і не дала однозначної відповіді на основне питання: літературна польська мова сформувалась на великопольській, чи на малопольській основі.

В. Курашкевич, С. Урбаньчик, С. Роспонд вважали, що книжна давньопольська мова сформувалася на великопольській мовній основі. Їхні опоненти (О. Брюкнер, С. Шобер, А. Селіщев, Т. Милевський) дотримувалися думки про малопольську основу літературної мови.

Прибічники і великопольської, і малопольської теорії звертаються до пам'яток та історичної діалектології. Вони вважають, що в історії процесу формування основ літуратурної польської мови слід виділити дві фази: X-XIII ст. і XIV-XV ст.

У XVI-XVII ст. на літературну польську мову вплинула регіональна різновидність польської мови – східний периферійний діалект.

Традиційно в польській лінгвістиці визначають сім діалектів , кожен з яких належить певному географічному регіону.

Нас зацівавив східний регіон Польщі, бо в другій половині XX століття (після приєднання цього регіону до Радянського Союзу після Другої світової війни), починається масова міграція польських громадян зі східної до західної частини країни.

Зазвичай розходження між польськими діалектами є незначними. Не спостерігаються труднощі у взаєморозумінні, наприклад: *дівчина - dziewczynka, dzieweczka; юнак, молодий чоловік - chłopiec, chłopak, chłopieczek, parobek; чоловік - człek, mąż; родина – rodzina, siemja, siemiejstwo; сукня – sukienka, płatia; солодощі – ligumіny, cukierki; військо – armija, wojsko; село – wioska, sioło; село – wioska, sioło.*

У ході розмови з носіями польських діалектів нами виокремлені такі запозичення: *chaziajka (господиня); panna (дівчина); odwiedzać/nawidywać (відвідувати); płocho (погано); charaszo (добре); pohreb (підвал); zdejmować (знімати); zdybać/zdybywać (зустрічати).*

Висновок. Отже, найпоширеніші діалекти за кількістю мовців: великопольський (західний регіон), малопольський (південь та південний схід країни), мазовецький (мазурський) розмовляють у центральній і східній частині Польщі, і сілезька мова спостерігається на південному заході.

Перспективи дослідження: опис елементів діалектної мови, їх взаємозв'язок із літературною мовою, міждіалектні та міжмовні контакти на території сучасної Польщі

ЛІТЕРАТУРА

1. Długosz-Kurczabowa K., Dubisz S. Gramatyka historyczna języka polskiego. Warszawa, 2006. 579 s.

2. Rospond S. Gramatyka historyczna języka polskiego z ćwiczeniami. Warszawa, 2003. 222 s.

3. Klemensiewicz Z., Lehr-Spławiński T., Urbańczyk S. Historia języka polskiego. Warszawa, 1998. 513 s. Режим доступу: www.gbv.de/dms/hebismainz/toc/